Collegevoorstel
Embargo tot 11 maart 2022

Onderwerp
Start Beschermingsprocedure 2e groep Beschermingsprogramma

Opsteller	Wouter van Hest	**Behandeldatum**	8 maart 2022
Programma	Cultuur en Cultureel erfgoed	**Status**	Embargo tot 11 maart 2022
Portefeuillehouder	N.P. Vergunst		

Advies
De beschermingsprocedure zoals beschreven in de Erfgoedstrategie 2020 te starten voor de volgende objecten:

- Achter de Carmel 14, ID-code 3278 (beeldbepalend pand)
- Augustijnenstraat 1-9, ID-code 3280 (beeldbepalend pand)
- Broerstraat 5, ID-code 3283 (beeldbepalend pand)
- Broerstraat 15-17, ID-code 3284 (beeldbepalend pand)
- Broerstraat 27-29, ID-code 8385 (beeldbepalend pand)
- Broerstraat 44-46, ID-code 3330 (beeldbepalend pand)
- Broerstraat 48-50, ID-code 3330 (beeldbepalend pand)
- Broerstraat 47, ID-code 3286 (beeldbepalend pand)
- Broerstraat 51, ID-code 3331 (beeldbepalend pand)
- Broerstraat 53, ID-code 3332 (beeldbepalend pand)
- Broerstraat 54-56, ID-code 3289 (beeldbepalend pand)
- Broerstraat 62, ID-code 3290 (beeldbepalend pand)
- Broerstraat 68, ID-code 3291 (beeldbepalend pand)
- Burchtstraat 2, ID-code 3292 (beeldbepalend pand)
- Doddendaal 20-124; Achter de Carmel 1, ID-code 3294 (gemeentelijk monument)
- Dorpstraat 104, ID-code 3127 (beeldbepalend pand)
- Dorpstraat 112 bij, ID-code 3230 (gemeentelijk monument)
- Gerard Noodtstraat 34-42, ID-code 3208 (beeldbepalend pand)
- Grote Markt 1-3, ID-code 3272 (beeldbepalend pand)
- Grote Markt 5, ID-code 3273 (beeldbepalend pand)
- Klein Mariënburg 22-24, ID-code 3223 (gemeentelijk monument)
- Kronenburgersingel 269; Nieuwe Markt 54-56, ID-code 3224 (gemeentelijk monument)
- Kroonstraat 114, ID-code 3233 (beeldbepalend pand)
- Mariënburgsestraat 59-63, ID-code 3227 (beeldbepalend pand)
- Parkdwarsstraat 9-53 en 32-118; Doddendaal 5-35; Achter de Valburg 2-4, ID-code 3125 (gemeentelijk monument)
- Stationsplein 1-6, ID-code 3167 (gemeentelijk monument)
- Stationsplein 26, ID-code 3168 (gemeentelijk monument)

Aanleiding
In 2020 heeft de raad de Erfgoedstrategie vastgesteld. De Erfgoedstrategie bepaalt de koers voor het gemeentelijk erfgoedbeleid voor de komende jaren.
Er is een drietal opgaven geformuleerd:

- Betere instandhouding en bescherming
- Krachtiger publieksbereik door professionalisering, regie en samenwerking
- Inzet op profilering als oudste stad

Op 13 april 2021 hebben wij de raad geïnformeerd over hoe wij uitvoering willen geven aan de uitvoering van de Erfgoedstrategie. In de notitie ‘Uitvoeringstrategie 2021 en verder’ hebben wij aangegeven dat wij de komende jaren aan de slag gaan met het beschermingsprogramma erfgoed om nieuwe monumenten aan te wijzen. We hebben hierbij aangegeven prioritering in het beschermingsprogramma aan te brengen op basis van objecten die het meest risico lopen op ongewenste verbouwingen of sloop.

Het beschermingsprogramma ‘Nijmeegs erfgoed beschermd’ is afgelopen jaar verder uitgewerkt en wij zullen jaarlijks drie beschermingsronden opstarten. Het gehele beschermingsprogramma omvat op dit moment 462 objecten en zal zeker tot 2026 lopen. Het voorstel voor bescherming van de eerste 30 objecten ligt binnenkort ter besluitvorming bij de raad voor. Dit is de tweede beschermingsprocedure van het beschermingsprogramma.

Beoogde impact
In de begroting is voor het programma Cultuur en Erfgoed het volgende doel opgenomen: ‘We zorgen voor bescherming en instandhouding van ons erfgoed.’ De start van de beschermingsprocedure van de tweede groep draagt hier aan bij. Deze groep betreft panden van de wederopbouwperiode in de binnenstad van Nijmegen, waar bescherming een hoge prioriteit heeft vanwege de vele ontwikkelingen die er plaatsvinden en in planning staan.

Daarnaast geven we met de bescherming van panden met gebouwgebonden kunst vervolg aan het initiatiefvoorstel ‘Behoud van Nijmeegse naoorlogse kunst’ van de raad van 15 november 2017.

De bescherming van deze wederopbouw panden zorgt in de eerste plaats ook voor meer aandacht en waardering. Daarnaast willen wij dat de kwaliteiten van het centrum van Nijmegen als Wederopbouwgebied ook in de toekomst herkenbaar aanwezig blijven en als cultureel erfgoed een rol van betekenis speelt in de ruimtelijke ordening.

Argumenten
1. Wij willen uitvoering geven aan de opgave betere bescherming en instandhouding van de Erfgoedstrategie.

2. De redenen waarom de objecten in aanmerking komen voor plaatsing op de gemeentelijke monumentenlijst zijn verwoord in de bijgevoegde redengevende omschrijvingen.
De gemeentelijke monumenten hebben zowel architectuurhistorische, cultuurhistorische en stedenbouwkundige waarden. De monumentale waarden zijn zowel in exterieur als interieur aanwezig, waardoor we voorstellen deze gebouwen als geheel te beschermen. Beeldbepalende Panden kennen een beeldwaarde in relatie tot hun omgeving. De waarde van deze panden is daarmee vooral in het exterieur gelegen, waardoor we voor deze panden alleen een bescherming voor wat betreft de buitenzijde voorstellen.

3. De beschrijvingen zijn op 27 januari 2022 ter beoordeling aan de Commissie Beeldkwaliteit voorgelegd. Zij heeft bij brief d.d. 27-01-2022 positief geadviseerd.

4. Deze groep bestaat uit een lijst van wederopbouw panden in het centrum van Nijmegen. Deze lijst is tot stand gekomen naar aanleiding van het onderzoek Beschermd Stadsbeeld Nijmegen Centrum, met specifieke aanbevelingen in de Beeldatlas. We hebben echter besloten het wederopbouwcentrum niet te gaan beschermen als gemeentelijk stadsbeeld. De redenen hiervoor zijn tweeledig: enerzijds heeft de rijksoverheid het gebied benoemd als Nationaal Wederopbouwgebied. In het kader hiervan zijn afspraken gemaakt tussen gemeente en rijk om de stedenbouwkundige waarden van het gebied te verankeren in het bestemmingsplan. Anderzijds krijgen we met de aanstaande Omgevingswet meer mogelijkheden om erfgoed in het omgevingsplan te beschermen. We hebben er daarom voor gekozen om het gebied niet op basis van de Erfgoedverordening te beschermen, maar de bescherming in het bestemmingsplan te regelen. De karakteristieken van de panden kunnen op dit moment nog niet in het bestemmingsplan beschermd worden. Omdat een deel van de panden in het gebied wel voldoende waarden heeft om voor bescherming als monument in aanmerking te komen, stellen we thans voor deze panden te gaan beschermen als beeldbepalend pand of als gemeentelijk monument.

Voor het stationsgebouw heeft Erfgoedvereniging Heemschut op 11 mei 2021 een aanvraag voor bescherming als gemeentelijk monument bij ons ingediend.
Wij erkennen de cultuurhistorische waarden van het station. Wij werken echter ook samen met Prorail aan het realiseren van het project Hoog Frequent Spoort (PHS). Hiervoor zijn aanpassingen aan het station noodzakelijk. Om de monumentwaarden van het station goed in het project te kunnen meenemen hebben we besloten om de beschermingsprocedure voor het station wel te starten. De afweging tussen de belangen van het Hoog Frequent Spoor en de monumentenbelangen zullen we meenemen in het beschermingsvoorstel aan de raad, hierbij rekening houdend met de reeds gemaakte afspraken.

5. Op 15 november 2017 lanceerden het CDA en Groen Links het initiatiefvoorstel ‘Behoud van Nijmeegse naoorlogse kunst’. Een inventarisatie naar naoorlogse gebouwgebonden kunst is uitgevoerd. Deze inventarisatie is aanleiding om ook een aantal kunstwerken die verbonden zijn met de architectuur van het pand mee te nemen in de beoogde bescherming.

6. Uit het collegevoorstel ‘Beschermingsvoorstel 1e groep beschermingsprogramma Nijmeegs Erfgoed Beschermd’ werden Dorpstraat 104 en de begraafplaats bij Dorpstraat 112 teruggetrokken. Deze objecten zijn nu aan dit voorstel toegevoegd. Beoogd was Dorpsstraat 104 voor te dragen voor bescherming als beeldbepalend pand en de begraafplaats bij Dorpsstraat 112 als gemeentelijk monument, zoals ook onderbouwd wordt in de redengevende omschrijvingen.

Kanttekeningen
Dit collegevoorstel is onder embargo zodat de belanghebbenden kunnen worden aangeschreven om kennis te nemen van de start van de beschermingsprocedure, voordat dit door de journalistiek wordt opgepakt als nieuwsbericht. Zo waarborgen we dat belanghebbenden bij het beschermingsvoornemen betrokken zijn.

Financiën
Dit collegevoorstel heeft geen financiële consequenties.

Vervolg
Dit collegevoorstel is onder embargo tot 11 maart 2022, zodat belanghebbenden kunnen worden gecontacteerd voordat het voorstel wordt gepubliceerd. De belanghebbenden krijgen bericht over de start van de procedure. Het aanschrijven van de belanghebbenden in het kader van monumentenbescherming betreft een publiekrechtelijke taak die binnen de AVG-richtlijnen valt. De reacties die in het kader van het belangenonderzoek binnenkomen, zullen vervolgens worden verwerkt in een raadsvoorstel waarmee de beschermingsprocedure wordt afgerond.
Voor het volledige Beschermingsprogramma is een communicatietraject opgezet. Dit jaar zal een monumentenbeurs l worden georganiseerd dat een platform zal bieden voor advies, kennisuitwisseling en bewustwording voor alle eigenaren van huidige en toekomstige monumenten.

Bijlage(n)
Alle redengevende omschrijvingen en kadastrale kaarten.
Advies Commissie Beeldkwaliteit d.d. 27 januari 2022
Notitie bescherming wederopbouwerfgoed